

ipsam egisse, ceterosque ut hoc faciant docuisse A perhibeat. Sed absit hoc in tanto talique generali catholice Ecclesie magistro, ut qui universas perplexas Scripturae quaestiones, quae sibi contrariae videbantur, eique ad explanandum vel tractandum occurrerunt, nunquam dissidentes relinquere consuevit, sua sibi dicta discordantia reliquisset. Huc usque in synodo Parisiensi sapientes illi, quos superius numeravimus, haerentes in salebris, in syrtibus navigantes, e quibus emergere nesciant, pracluso semel ab iisdem aditu veritati, qui si patuisset, aperta luce, ipsius veritatis radiante fulgore, perspicue intellexissent, his S. Gregorii scriptis ad Secundinum illustratam esse obscuritatem ejusdem litterarum ad Serenum, nimirum vetitum in illis a S. Gregorio cultum laetiae impendi imaginibus sacris, rationi vero decentem assertum et suo exemplo demonstratum in dicta epistola ad Secundinum.

XLV. *Adversarii reprehensione digni.* — Sed ut haec certiora fiant, quid de hujusmodi ante sacras B imagines prostratione et adoratione ejusdem S. Gregorii papae necnon Eleutherii viri sanctissimi idem eodem volumine Adrianus pontifex scribat, sic accipe: « Sed et S. Gregorius papa in monasterio suo publicum fecit oratorium, et ipsum diversis historiis pingi fecit, atque sacras ibidem exerit imagines: ubi et cum beato Eleuthero pro aegritudine stomachi sui ingressus, in oratione pariter exauditi sunt. Et ille vir sanctus Eleutherius, quem dicunt et mortuum suscitasse, ante ipsas sacras imagines se prosternens, divinam exorare clementiam cum sancto Gregorio non dubitavit; sed fidem ferentes perfectam, pariter exauditi sunt, et usque hactenus apud nos eadem venerantur. » Haec de sancto Eleuthero atque Gregorio.

Vidisti, lector, re ipsa prostratum ante sacras imagines sanctum Eleutherium cum Gregorio pro recuperanda ejus valetudine exorasse, ut nihil sit quod quaeras interpretationem verborum, ubi ipsa facta C proclamant. Ex quibus pariter intelligas quam procul absit ab adversariorum fatua illa assertione, quod Adrianus professus se cum S. Gregorio eadem sequi sententiam, adversus septimam synodum adorationem sacrarum imaginum condemnarit, cum potius ex ejus scriptis validissime roboraverit.

Mirandum plane atque dolendum est praclariores hujus saeculi ejus provinciae viros nominatim superius recensitos sub duobus imperatoribus Carolo et Ludovico adeo contentiose, et animo penitus refractario, pertinacis studio, indefesso conatu, inflexibili proposito voluntatis adversus adorationem sacrarum imaginum contra septimam synodum obstre-

uisse, clamasse (et pace eorum dixerim) insaniisse, ut nihil reveriti oecumenicae synodi majestatem, neque tot pro ea pugnantium Romanorum pontificum potestatem, usi patentibus, ut vidisti, mendaciis, male perceptae Gregorii papae sententiae innitentes, a communi Ecclesiae catholice sententia resiliissent, atque adversus ejus usum atque doctrinam scripserint, turbasque miscuerint, spicula calumniarum intorserint, aliaque plura conjunxerint sua ipsorum existimatione prorsus indigna, dum in suum ipsum errorem Gregorium ipsum penitus reluctantes et contra sententiam adducere, et ejus erroris auctorem cogere profiteri.

XLVI. *Gregorius cultor imaginis sanctae crucis.* — At insuper et iidem ipsi asserunt fuisse Gregorium imaginis sanctae crucis adorantem: quod summa cum laude magnaue gloria unus ex nominatis idem qui supra Jonas episcopus Aurelianensis adversus Claudium Taurinensem episcopum agens, sic ostendit, cum haec ait: « Beatus Gregorius, de cujus dictis nemo, nisi immemor salutis suae, ambigit, in libro Sacramentorum ita meminit: Deus qui Unigeniti tui Domini nostri Jesu Christi pretioso sanguine humanum genus redimere dignatus es, concede propitius ut qui ad adorandam vivificam crucem adveniunt, a peccatorum suorum nexibus liberentur. » Haec et alia plura quibus asserit Gregorius S. crucis imaginem adorasse, et alios ut idem facerent docuisse, Jonas asfert.

Sed qui bene offert, male dividit Jonas, dum videlicet asserens in Gregorio cultum crucis, neget in eodem cultum sacrarum imaginum. Cur male dividit quae ipse bene conjungit? Nonne ipse simul eadem venerationem imaginem sanctissimae Dei genitricis et imaginem crucis ex Judaeorum synagoga in ecclesiam voluit reportari, ut dictum est nuper ex ejus epistola ad Januarium? An non etiam idem ipse simul imaginem Salvatoris crucis conjunxit imagini, dans ambas Augustino, ut iisdem munitus ingrederetur (quod Beda testatur) in Angliam? Cur, inquam, cultu male dividis, quas ipse una eademque religione sancte pieque conjunxit imagines crucis et Salvatoris? At nihil est quod in contrarium afferri possit: haec satis ad concilii Niceni, Gregorii atque Adriani defensionem. Deducta jam et controversiarum spinetis et carduis, in planum et latum campum emergat oratio. At Carolo nulla quies: qui post concilium Francofordiense tumultus, ad bellicos revocatus labores, cum expeditione adversus Saxones rebellantes profectus, eos Dei beneficio in deditionem accipit: haec annales saepe citati Francorum.

DE EADEM SYNODO.

[Ex Fabricio Biblioth. med. et inf. Latinitatis.]

Capitulare de imaginibus non frangendis nec adorandis, sed ornamentis et memoriae causa habendis, in eadem Francofurtensi synodo, auspiciis Caroli, Romam missum et distinctum in libros quatuor hoc titulo: *Opus illustrissimi et excellentissimi seu spectabilis viri, etc. (Vide infra)*. De hoc opere ita Georgius Cassander, epistola ad Joannem Molinæum data an. 1560, pag. 1103 Operum: « Quatuor illos libros adversus synodum Graecorum de adorandis imaginibus Nicaeae habitam *insignes* appellavi, primum quod illustrissimi regis Caroli nomine et auctoritate, assentiente universa synodo, cui et legati Romani pontificis intererant, conscripti et editi sint. Deinde quod videam eos libellos in pretio et honore semper habitos fuisse; asservat enim hoc volumen Caroli Romae in bibliotheca Vaticana penitior, ubi non nisi insignes et eximii libri reponi solent... Meminerunt ejus apud veteres, qui de concilio Francofordiensi scripserunt, et Hincmarus archiepiscopus Rhemensis, vir rerum ecclesiasticarum peritissimus et stu-

D diosissimus, et proxime superiore aetate Nicolaus de Cusa ex auctoritate ejusdem Hincmari: nostra vero aetate Augustinus Steuchus, Eugubinus episcopus, bibliothecarius pontificis... Breviter, citatum honorifice hoc volumen et laudatum lego, damnatum, reprehensum, imo vel notatum non lego. Quod si quis Carolum imperatorem contemnat, certe talis a scriptoribus ejus aetatis habitus non est; et quod illi peritiae rerum et sacrarum defuit, id assidua consuetudine doctissimorum virorum supplevit, in quibus facile princeps fuit Alcuinus, ab aliquibus Alimus dictus, cujus praecipue opera hos libros conscriptos ut credam, facile adducor, cum et ille rerum sacrarum peritissimus fuerit, et Carolo familiarissimus, et stylus satis congruat; in eo integrum quoddam caput in hos libros totidem fere verbis in commentariis in Joannem ejusdem Alcuini positum deprehendi, ut prorsus Alcuini esse videatur; quod tamen Carolus, sententiam totius synodi Francofordianae secutus, pro zelo suae fidei suo nomine conscribi et

evulgari voluerit, Illud certe constat, synodum illam A Græcorum Nicææ iterum habitam in celebri illa synodo Francofordiensi rejectam fuisse, qua parte stantebat imaginum sanctorum adorandas, omnesque, Gallicanas præcipue Ecclesias, in eadem sententia fuisse, ut indiscretam illam imaginum adorationem, quam Græci exigere videbantur, improbaverint. »

(a) DE SYNODO FRANCOFORDIENSI

FRANCISCI LAURENTII SURII AD LECTOREM ADMONITIO.

(Ex Mansi, ampl. Col. cone.)

Synodi apud Francofordiam habitæ non pauci scriptores meminerunt, et nostræ quoque ætatis hæretici plurimum eam jactitant, tanquam in illa damnata sit œcumenica synodus Nicæna secunda, quæ statuit imagines pie ac religiose venerandas. Atque ad hanc suam sententiam stabilendam citant Reginonem, abbatem Urspergensem, et quosdam alios, cum tamen et in Reginone et Urspergensi non obscura utriusque depravati vestigia liceat animadverti, aut certe Urspergensis lapsus sit, dum sub Irene ait Constantinopoli synodum habitam : et si quos præterea allegant, id more suo faciunt, id est, fide non bona. Jam vero etiam ipsi hac in re tam belle inter se concordant, ut etiam illi accedere velis, nescias cui potissimum fides habenda sit. Verum hoc apud id genus homines jam antiquitus in more positum est nullius pensi habere qua fide rem gerant, modo suum errorem utcumque adstruxisse videantur. Hoc autem pro comperto habendum est, in synodo Francofordiensi nihil actum esse contra Nicænam synodum, sed eam potius damnatam esse quæ sub Constantino Copronymo imperatore impiissimo ab iconomachis habitata est Constantinopoli contra imagines, quamque illi septimam œcumenicam dici voluerunt, sed impetrare frustra conati sunt. Hoc enim est quod Urspergensis ait, eam nec septimam, nec aliquid dictam esse, sed quasi supervacuum ab omnibus adhibitam. Porro ad synodum Francofordiensem frequentes admodum, id est, plus minus trecenti ex Germania, Gallia, Italia episcopi conveniunt, nec Adrianus pontifex suos voluit legatos abesse : quæ res in causa fuisse putatur, quod Patres qui illi interfuerunt, eam plenariam vocarunt. Nec tamen sola imaginum controversia illic agitata est, et contra iconomachorum pseudosynodum Constantinopolitanam prolata sententia, sed etiam Elipandi hæretici ; qui tum sedis Toletanæ in Hispaniis erat epi-

(a) *Francofordiense*. Sic dictum a Francofordia, quæ est ad Mœnum fluvium posita : de qua hæc Adrianus Rom. in Theatro urbium : « Francofordia ad Mœnum sita, vulgo *Francfurt am Mayn*, ad distinctionem alterius Francofordiæ ad Oderam sitæ, antiquitus Helenopolis, ab imperatrice Helena Constantini Magni matre vocata. Alii dicunt hanc civitatem anno 774 exstrui coeptam a Franconibus sub rege Carolo Magno, postea vero collapsam et a Franco Marcemiri IV filio (uti scribit Hunibaldus) duce Franconiarum restauratam, ab eoque denominatam. Civitas hæc in duas partes a Mœno confluyente distinguitur,

scopus, impium dogma Christum Dei Filium adoptivum asserens profligatum est. Atque hæc pars sola in his, quæ jam edimus, exstat, aliis omnibus, quæ contra iconomachos acta sunt, prorsus aut amissis, aut certe alicubi adhuc delitescens. Quod qui acciderit, etsi certo affirmare non possumus, tamen probabilis conjectura est, factum id esse opera illorum, qui quatuor illos libros contra Nicænam secundam synodum conscripserunt, qui hodie sub Caroli Magni nomine typis excusi visuntur, non absque insigni contumelia tam sancti et catholici principis, et putida fraude hæreticorum nostrorum, qui se evangelicos dici volunt : quorum incredibilis impudentia etiam in hoc apparet, quod cum multis omnibus docere velint in Francofordiensi concilio rejectum esse Nicænam secundam, afferunt pro se decretum Francofordiense synodi, quod illorum deplorata mentiendi et quidlibet fingendi libido ita coarguitur, ut mirum sit illos unquam in cujusquam boni viri ausos esse prodire conspectum. Est autem decretum hujusmodi, aut potius decreti particula quedam : « Allata est, inquit, in medium questio de nova Græcorum synodo, quam de adorandis imaginibus Constantinopoli fecerunt. » Ubi homines versuti cum vellet lectori persuadere, Nicænam synodum hic intelligi oportere, decretum Francofordiense corruperunt quidem, sed mirabili Dei iudicio, ut illorum impostura omnibus proleteretur, oblitii sunt Constantinopolim eradere, atque ejus loco Nicænam substituere. Jam vero dum Constantinopolis relicta est, nemo tam stupidus est, qui non animadvertat eam synodum Francofordiæ explosam esse, cujus supra meminimus. quæ sub Constantino Copronymo ab iconomachis habitata est Constantinopoli. Sed valeant isti cum malis artibus suis.

quæ ponte lapideo connectuntur. De hac civitate ita canit quidam :

..... rapido quæ proxima Mœno
Clara situ portusque frequens, vicisque decora
Inde trahit nomen : nam Teutonius incolæ dixit
Francfurt : mihi sed liceat sermone Latino
Francorum dixisse valum, etc.

D Civitas hoc tempore est imperialis, ac binis nundinis quotannis celeberrimum nobilissimumque totius Germaniæ emporium. Hic Romanos reges eligi a principibus electoribus mos est : pluribus aliis privilegiis hæc civitas ab imperatoribus donata est.

IN EADEM SYNODUM MANSI ADNOTATIO.

Utrum hoc concilio acta concilii Nicæni II de cultu imaginum reprobata fuerint.

Ita docuerunt hoc tempore Alanus dialog. iv, cap. 18 et 19, et dialog. v, cap. 12 et 13 ; Sanderus lib. ii de Imaginibus, cap. 5, et lib. vii de visibili Monarchia, num. 613 ; Surlius in præfatione hujus concilii, verbo, *Concilium* ; Vasquius lib. ii de Adoratione imaginum, disp. 7, cap. 5 et seq. ; Suarez, tom. I, pag. 3, disp. 54, sect. 3. Confirmatur auctoritate concilii Senonensis in decretis fidei capite 14, ubi sic ait : « Carolus Magnus Francorum

rex Christianissimus Francofordiensi conventu, ejusdem erroris (iconomachicæ) suppressit insaniam quam infelicissimus quidam Felix in Gallias et Germaniam invexerat. » Platina in Vita Adriani sic ait : « Bienno post Theophylactus et Stephanus episcopi insignes Adriani nomine Francorum et Germanorum synodum habuerunt, in qua et synodus, quam septimam Græci appellabant, et hæresis Felicianæ de toleantio imaginibus abrogata est. » Idem fere dicit Paulus Æmiliius lib. ii de Gestis Francorum prope finem : ait enim concilium Francofordiense egisse